

Oświadczenie o stanie kontroli zarządczej

Ministra Finansów ¹⁾

za rok 2019

(rok, za który składane jest oświadczenie)

Dział I²⁾

Jako osoba odpowiedzialna za zapewnienie funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej, tj. działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy, a w szczególności dla zapewnienia:

- zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi,
- skuteczności i efektywności działania,
- wiarygodności sprawozdań,
- ochrony zasobów,
- przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania,
- efektywności i skuteczności przepływu informacji,
- zarządzania ryzykiem,

oświadczam, że w kierowanych przez mnie działach administracji rządowej: **budżet, finanse publiczne, instytucje finansowe**

Część A³⁾

— w wystarczającym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

Część B⁴⁾

w ograniczonym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej wraz z planowanymi działaniami, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej, zostały opisane w dziale II oświadczenia.

Część C⁵⁾

— nie funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej wraz z planowanymi działaniami, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej, zostały opisane w dziale II oświadczenia.

Część D

Niniejsze oświadczenie opiera się na mojej ocenie i informacjach dostępnych w czasie sporządzania niniejszego oświadczenia pochodzących z:⁶⁾

- monitoringu realizacji celów i zadań,
- samooceny kontroli zarządczej przeprowadzonej z uwzględnieniem standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych⁷⁾,
- procesu zarządzania ryzykiem,
- audytu wewnętrznego,
- kontroli wewnętrznych,
- kontroli zewnętrznych,
- innych źródeł informacji:
 - Sprawozdania z wykonania planu działalności Ministra Finansów za rok 2019 dla działów administracji rządowej: budżet, finanse publiczne, instytucje finansowe;
 - Raportu z realizacji kierunków działania i rozwoju Krajowej Administracji Skarbowej za rok 2019;
 - Sprawozdania z wykonania planu działalności Centrum Informatyki Resortu Finansów za rok 2019;
 - Oświadczeń o stanie kontroli zarządczej za rok 2019 – Dyrektora Generalnego Ministerstwa Finansów, Szefa Krajowej Administracji Skarbowej, Dyrektora Centrum Informatyki Resortu Finansów;
 - Opinii Komitetu Audytu o funkcjonowaniu kontroli zarządczej w resorcie finansów za 2019 r.

Jednocześnie oświadczam, że nie są mi znane inne fakty lub okoliczności, które mogłyby wpłynąć na treść niniejszego oświadczenia.

TADEUSZ KOŚCIŃSKI

Minister Finansów

Warszawa, dnia 23 kwietnia 2020 r.
(miejsowość, data)

/-podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Dział II⁸⁾

1. Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej w roku ubiegłym.
 - 1) Nie osiągnięto niektórych mierników, w zaplanowanych wartościach służących realizacji celów, wynikających z poniższych dokumentów:
 - a) Planu działalności Ministra Finansów na rok 2019 dla działów administracji rządowej: budżet, finanse publiczne, instytucje finansowe;
 - b) Planu działalności Ministerstwa Finansów na rok 2019;
 - c) Kierunków działania i rozwoju Krajowej Administracji Skarbowej na rok 2019;
 - d) Planu działalności Centrum Informatyki Resortu Finansów na rok 2019.
 - 2) W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono słabości kontroli zarządczej w Ministerstwie Finansów w obszarach: *Funkcjonowanie i bezpieczeństwo systemów teleinformatycznych, Bezpieczeństwo i ochrona informacji oraz zasobów, Polityka budżetowa i finansowa państwa, Rynek finansowy i jego instytucje, System podatkowy i pobór podatków, Obsługa organizacyjno-administracyjna i kadrowa, Zarządzanie mieniem i finansami Ministerstwa.*

Należy opisać przyczyny złożenia zastrzeżeń w zakresie funkcjonowania kontroli zarządczej, np. istotną słabość kontroli zarządczej, istotną nieprawidłowość w funkcjonowaniu jednostki sektora finansów publicznych albo działu administracji rządowej, istotny cel lub zadanie, które nie zostały zrealizowane, niewystarczający monitoring kontroli zarządczej, wraz z podaniem, jeżeli to możliwe, elementu, którego zastrzeżenia dotyczą, w szczególności: zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, skuteczności i efektywności działania, wiarygodności sprawozdań, ochrony zasobów, przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania, efektywności i skuteczności przepływu informacji lub zarządzania ryzykiem.

2. Planowane działania, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej.
 - 1) Uszczelnienie systemu podatkowego – wytworzenie narzędzia informatycznego służącego do analizy obszarów ryzyka w celu wykrywania przypadków naruszenia przepisów podatkowych.
 - 2) Wdrożenie systemu monitorowania, nadzoru i kontroli nad realizacją umów w MF.
 - 3) Wdrożenie Systemu Zarządzania Ciągłością Działania w zakresie procesów krytycznych dot. budżetu państwa oraz długu publicznego.
 - 4) Uporządkowanie systemu zarządzania bezpieczeństwem informacji, w tym m.in. dostosowanie resortu finansów do wymagań RODO.
 - 5) System telepracy - uporządkowanie w odniesieniu do bezpieczeństwa przetwarzanych informacji oraz rozliczalności telepracy.

Należy opisać kluczowe działania, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej w odniesieniu do złożonych zastrzeżeń, wraz z podaniem terminu ich realizacji.

Dział III⁹⁾

Działania, które zostały podjęte w ubiegłym roku w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej.

1. Działania, które zostały zaplanowane na rok, którego dotyczy oświadczenie:
 - 1) Po przeprowadzeniu prac analitycznych w 2018 r. oraz uzgodnień z ZOIB na początku 2019 r., zakres zadania „*Wdrożenie mechanizmu służącego monitorowaniu realizacji umów IT oraz zarządzaniu ryzykiem na potrzeby zadań kontroli wewnętrznej*” został rozszerzony i objął działania mające na celu usprawnienie całego procesu realizacji i nadzoru (w tym monitorowania i kontroli) nad realizacją umów w MF (nie tylko umów IT) poprzez opracowanie i wdrożenie systemowych rozwiązań wspierających ten proces. Zadanie jest realizowane w ramach projektu „*Opracowanie i wdrożenie systemu monitorowania, nadzoru i kontroli nad realizacją umów w MF*” (DRON2), który został uruchomiony w kwietniu 2019 r. Rozpoczęto prace nad aplikacją IT wspierającą ww. proces oraz opracowaniem dokumentów: Zasady monitorowania i nadzoru nad realizacją umów w MF oraz Architektura techniczna rozwiązań informatycznych wspierających proces monitorowania, nadzoru i kontroli nad umowami w MF. Zakończenie projektu planowane jest na koniec czerwca 2020 r.;
 - 2) Wdrożenie Systemu Zarządzania Ciągłością Działania w zakresie procesów krytycznych dot. budżetu państwa oraz długu publicznego realizowane było w ramach projektu pn. *Wdrożenie Systemu Zarządzania Ciągłością Działania w Departamentach Budżetu Państwa i Długu Publicznego dla procesów krytycznych zgodnie z normą ISO 22301.* Wykonano następujące działania i oddano następujące produkty:
 - a) przeszkolono przedstawicieli następujących komórek organizacyjnych MF zaangażowanych w projekt: Departamentu Budżetu Państwa (BP), Departamentu Długu Publicznego (DP), Departamentu Zarządzania Strategicznego (DZT), Departamentu Bezpieczeństwa i Ochrony Informacji (DB),
 - b) opracowano *Politykę Ciągłości Działania Ministerstwa Finansów,*
 - c) opracowano dokument określający role, odpowiedzialności i uprawnienia w Systemie,
 - d) na podstawie identyfikacji procesów w BP i DP przeprowadzonej przez DZT opracowano dokument pt. *Lista procesów, których właścicielami są Departament Budżetu Państwa oraz Departament Długu Publicznego,*
 - e) w oparciu o dokument pt. *Lista procesów których właścicielami są Departament Budżetu Państwa oraz Departament Długu Publicznego,* wszystkie procesy podstawowe realizowane w BP i DP poddano analizie Business Impact Analysis (BIA), która odbywała się w formie warsztatów z przedstawicielami poszczególnych wydziałów BP i DP,

- f) po przeanalizowaniu wypełnionych podczas warsztatów, sporządzonych przez DB, ankiet analizy BIA opracowano dokument pt. *Lista procesów krytycznych, których właścicielami są Departament Budżetu Państwa oraz Departament Długu Publicznego określonych w oparciu o analizę BIA*;
- 3) W ramach usprawnienia procesu udzielania zamówień publicznych oraz dokonywania zakupów do wartości 30.000 Euro:
- a) wytypowano procesy, których usprawnienie ma największy wpływ na realizację celów organizacji bądź celów przedsięwzięcia, tj.: m.in. realizacja usług i dostaw oraz realizacja zakupów,
 - b) zawarto umowę z wykonawcą Otwarty Rynek Elektroniczny S.A., której przedmiotem jest m.in. świadczenie usługi polegającej na zapewnieniu dostępu, za pośrednictwem Internetu, do Platformy e-Zamawiający, zarządzanej przez wykonawcę, jednocześnie dla 20 użytkowników zamawiającego w terminie do 31 marca 2020 r. Przedmiotowa usługa zapewnia zamawiającemu realizację procesów związanych z udzielaniem zakupów i zamówień publicznych w formie elektronicznej, w szczególności komunikację z wykonawcami przy użyciu środków komunikacji elektronicznej w sposób zgodny z postanowieniami ustawy,
 - c) zorganizowano dla pracowników merytorycznych najczęściej organizujących zakupy w MF szkolenia z przedstawicielami wykonawcy Otwarty Rynek Elektroniczny S.A., którzy przybliżyli m.in. tematykę wykorzystania zakupionej platformy do organizowania zakupów poniżej 30 000 Euro z zastosowaniem aukcji,
 - d) przekazano do obligatoryjnego stosowania w przypadku, gdy przedmiotem zakupu lub zamówienia publicznego jest usługa, jako załącznik do wniosku o dokonanie zakupu oraz wniosku o rozpoczęcie postępowania o udzielenie zamówienia, wzór pisma służący udokumentowaniu badania celowości i zasadności dokonywania zakupu lub udzielenia zamówienia w Ministerstwie Finansów, tj. „*Analizę potrzeb i wymagań*”,
 - e) mając na uwadze obowiązek dokumentowania czynności poprzedzających wszczęcie postępowania w sprawie udzielenia zamówienia publicznego udostępniono „*Standardowy formularz sprawozdania z rozeznania rynku*”, który może być wykorzystywany przez komórki organizacyjne jako załącznik do wniosku o rozpoczęcie postępowania o udzielenie zamówienia,
 - f) dążąc do wyeliminowania ewentualnych nieprawidłowości w zakresie udzielania zamówień, we wrześniu 2019 r. skierowano pismo do wszystkich komórek organizacyjnych z przypomnieniem, że dokumentacja z szacowania wartości zamówienia jest wymaganym załącznikiem do wniosku o rozpoczęcie postępowania. Jako przykład dobrej praktyki udostępniono wzory notatek w sprawie szacowania, dokumentowania i ustalenia szacunkowej wartości zamówienia,
 - g) w II półroczu 2019 r., komórki merytoryczne organizowały (przy wsparciu Biura Logistyki - obecnie Biuro Administracyjne) aukcje na Platformie e-Zamawiający. Narzędzie jest wykorzystywane również przez BL (obecnie BAD) w ramach realizacji procedur zamówieniowych krajowych, dla których obecnie nie jest obowiązujące składanie ofert wyłącznie w formie elektronicznej,
 - h) w listopadzie 2019 r. opublikowano i udostępniono szkolenie e-learningowe pt. „*Zamówienia publiczne z uwzględnieniem zamówień w projektach unijnych*” na resortowej platformie e-learningowej,
 - i) w grudniu 2019 r. zorganizowano szkolenie dla kadry kierowniczej urzędu oraz dla osób biorących udział w procesie udzielania zakupów lub zamówień, w którym przybliżono uczestnikom proces przygotowania, realizacji i udzielenia zamówienia publicznego ze szczególnym uwzględnieniem dobrych praktyk w newralgicznych obszarach, tj. opis przedmiotu zamówienia, warunki udziału w postępowaniu, kryteria oceny ofert i szacowanie wartości zamówienia;
- 4) W ramach dostosowania resortu finansów do wymagań RODO realizowano w ramach projektu pod nazwą RODO2, w 2019 roku opracowano zakres pełnego dostosowania sfery IT do wymogów Rozporządzenia RODO, procedury zarządzania incydentami bezpieczeństwa, metody pomiarów skuteczności zabezpieczeń, a także metody oceny i zarządzania ryzykiem w zakresie przetwarzania danych. Ponadto opracowano wszystkie zakładane produkty, w tym m.in. metodykę szacowania ryzyka, procedury pseudoanonimizacji, szyfrowania i anonimizacji, rejestr naruszeń, procedury zarządzania uprawnieniami do systemów informatycznych i procedury zabezpieczania przed szkodliwym oprogramowaniem. Projekt RODO2 został zamknięty z dniem 31 grudnia 2019 r.;
- 5) W celu uporządkowania systemu telepracy w odniesieniu do bezpieczeństwa przetwarzanych informacji oraz rozliczalności telepracy opracowano projekt porozumienia zawieranego ze związkami zawodowymi wraz z załącznikami, w tym projekt umowy o świadczenie pracy w formie telepracy zawieranej z pracownikiem, mając na uwadze propozycje przekazane przez Departament Informatyzacji (DI) i Departamentu Bezpieczeństwa i Ochrony Informacji (DB). Od III kwartału 2019 r. prowadzono uzgodnienia dotyczące formy i zapisów porozumienia oraz jego załączników, w szczególności z Departamentem Prawnym (PR).
- 6) W celu aktualizacji opisów stanowisk pracy oraz zapoznania z nimi pracowników nowo zatrudnionych oraz przenoszonych na inne stanowiska pracy:
- a) opracowana została informacja, która przekazywana jest do dyrektorów komórek organizacyjnych, zawierająca wykaz aktualności opisów stanowisk pracy w komórce organizacyjnej. Wykaz wraz z pismem przewodnim - podnoszącym świadomość dyrektorów, co do konieczności stałej aktualizacji opisów stanowisk pracy, stanowić ma narzędzie pomocnicze do weryfikacji aktualności opisów stanowisk pracy w departamentach/biurach,
 - b) przeprowadzony został przegląd materiałów znajdujących się w funkcjonującej na Intranecie zakładce - *Opisy i wartościowanie stanowisk pracy* w celu zwiększenia przydatności informacji, dokumentów i wytycznych tam zawartych,
 - c) dyrektorom departamentów i biur, niezwłocznie po zatwierdzeniu regulaminów wewnętrznych, przekazywana jest informacja wskazująca na potrzebę aktualizacji opisów stanowisk pracy,
 - d) zintensyfikowane zostały prace związane z obsługą i koordynacją procesu aktualizacji opisów stanowisk, w szczególności poprzez położenie nacisku na bezpośrednią komunikację z dyrektorami komórek organizacyjnych i naczelnikami wydziałów.

Należy opisać najistotniejsze działania, jakie zostały podjęte w roku, którego dotyczy niniejsze oświadczenie w odniesieniu do planowanych działań wskazanych w dziale II oświadczenia za rok poprzedzający rok, którego dotyczy niniejsze oświadczenie. W oświadczeniu za rok 2010 nie wypełnia się tego punktu.

2. Pozostałe działania:

.....
.....
.....

Należy opisać najistotniejsze działania, niezaplanowane w oświadczeniu za rok poprzedzający rok, którego dotyczy niniejsze oświadczenie, jeżeli takie działania zostały podjęte.

Objaśnienia:

- ¹⁾ Należy podać nazwę pełnionej funkcji oraz nazwę komórki organizacyjnej.
- ²⁾ W dziale I, w zależności od wyników oceny stanu kontroli zarządczej, wypełnia się tylko jedną część z części A albo B, albo C przez zaznaczenie znakiem "X" odpowiedniego wiersza. Pozostałe dwie części wykreśla się. Część D wypełnia się niezależnie od wyników oceny stanu kontroli zarządczej.
- ³⁾ Część A wypełnia się w przypadku, gdy kontrola zarządcza w wystarczającym stopniu zapewniła łącznie wszystkie następujące elementy: zgodność działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, skuteczność i efektywność działania, wiarygodność sprawozdań, ochronę zasobów, przestrzeganie i promowanie zasad etycznego postępowania, efektywność i skuteczność przepływu informacji oraz zarządzanie ryzykiem.
- ⁴⁾ Część B wypełnia się w przypadku, gdy kontrola zarządcza nie zapewniła w wystarczającym stopniu jednego lub więcej z wymienionych elementów: zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, skuteczności i efektywności działania, wiarygodności sprawozdań, ochrony zasobów, przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania, efektywności i skuteczności przepływu informacji lub zarządzania ryzykiem, z zastrzeżeniem przypisu 6.
- ⁵⁾ Część C wypełnia się w przypadku, gdy kontrola zarządcza nie zapewniła w wystarczającym stopniu żadnego z wymienionych elementów: zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, skuteczności i efektywności działania, wiarygodności sprawozdań, ochrony zasobów, przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania, efektywności i skuteczności przepływu informacji oraz zarządzania ryzykiem.
- ⁶⁾ Znakiem "X" zaznaczyć odpowiednie wiersze. W przypadku zaznaczenia punktu "innych źródeł informacji" należy je wymienić.
- ⁷⁾ Standardy kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych ogłoszone przez Ministra Finansów na podstawie art. 69 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.
- ⁸⁾ Dział II sporządzany jest w przypadku, gdy w dziale I niniejszego oświadczenia zaznaczono część B albo C.
- ⁹⁾ Dział III sporządza się w przypadku, gdy w dziale I oświadczenia za rok poprzedzający rok, którego dotyczy niniejsze oświadczenie, była zaznaczona część B albo C lub gdy w roku, którego dotyczy niniejsze oświadczenie, były podejmowane inne niezaplanowane działania mające na celu poprawę funkcjonowania kontroli zarządczej.